

polne radovednih ušes in oči, se je pogumno in prvič v vlogi pripovedovalke povzpela mladinska pisateljica, prejemnica nagrade večernica, Maša Ogrizek. Na dogodku so pripovedovali tudi izkušeni pravljicarji Zdenka Gajser, Lea Hedl in Robert Kereži iz Mariborske knjižnice. Pravljlično vzdušje je odraščajoče otroke povsem prevzelo.

Pravljlični večer za odrasle je že tradicionalno prireditve, ki je zelo dobro obiskana in priljubljena pri mariborskem občinstvu. Po nekaj letih smo se spet ustavili v Klubu KGB, v kletnih prostorih starega mestnega jedra, ki zlahka prevzema identitete mnogoterih vsebin. Ta večer so obiskovalci prvič prisluhnili duhoviti in jezikovno bohotni pripovedi iz 17. stoletja, ki jo je zapisal Neapeljčan Giambattista Basile (1566–1632) in jo je povedala Ana Duša. Dušan Šarotar, pesnik, pisatelj in fotograf, je bral in pripovedoval o svojem popotovanju v svet pohorskih pravljič, ki jih je zapisal v knjigi *Živa coprnija*. Nastopile so še Liljana Klemenčič ter Agica Kovše in Suzana Slavič iz Mariborske knjižnice. Bojana Čibej je zgodbe ovila z glasom in melodijo kitarske lutnje.

Tretji dogodek smo izpeljali naslednji dan na odru Prve gimnazije Maribor. Metka Kostanjevec je angažirana gimnazijska knjižničarka ter profesorica slovenskega jezika, s katero smo se povezali in mladostnikom omogočili edinstveno izkušnjo. Dijaki so brali knjigo *Zgodba zgodb* s prej omenjeno mentorico. Tri dekleta in dva fanta so se še posebej poglobili v knjigo, ki so jo prejeli v dar. Pogovor z Ano Dušo so izpeljali suvereno, s svežino misli mladega človeka. Ana Duša pa je dogodek dopolnila z odličnim pripovedovanjem ene od Basilejevih zgodb. V dvorani smo čutili podporo sošolcev in profesorjev, po izpeljanem pogovoru

so bili mladi moderatorji nasmejani in navdušeni.

23. Pravljlični dan je izzvenel nekoliko drugače. Aktivno vključevanje občinstva se je izkazalo za uspešen pristop, ki ga bomo zagotovo še uporabili. Veseli nas, da prireditve projekta Pravljlični dan ohranjajo zveste odrasle poslušalce. Posebej smo ponosni, da nas izobraževalne ustanove prepoznavajo kot zanimivega in resnega partnerja, ki mladim širi obzorje in prebujajo radovednost. Pa tudi na to, da projekt ohranja medijsko prepoznavnost in tudi tako prispeva k promociji branja, bralne kulture in umetnosti pripovedovanja.

■ META BLAGŠIČ

Dijaki in Ana Duša v pogovoru o knjigi *Zgodba zgodb*
Foto: Martina Magdič

FESTIVAL KURIRČEK IN ROJSTVO REVIJE OTROK IN KNJIGA

Zamisel o organizaciji festivala, ki bi spremljal, spodbujal in vrednotil umetniško ustvarjalnost za otroke in mladino na književnem, glasbenem in likovnem področju ter ob tem razvijal ustvarjalnost mladih samih, je nastala leta 1962 ob praznovanju dneva Jugoslovanske ljudske armade, ko so mariborski pisatelji, ki so bili sodelavci revije *Kurirček*, učitelji in različni drugi

javni delavci priredili vrsto literarnih dogodkov zlasti za otroke. Na pobudo pisateljice Vide Rudolf, da bi dan JLA v Mariboru odslej vsakič počastili na podoben način, so zasnovali osnovni koncept bodočega festivala, ki so ga prvič organizirali 15. decembra 1963. Festivalsko dogajanje se je tistega nedeljskega dne začelo s predpremiero Galetovega filma *Srečno, Kekec*, ki so ga predvajali ob 9. uri zjutraj v Unionski dvorani. Projekciji filma je v isti dvorani sledil uradni začetek festivala, na katerem je bil slavnostni govornik narodni heroj general Stane Potočar. Od takrat je festival potekal vsako leto in prerasel v enega največjih jugoslovanskih literarnih, likovnih in glasbenih dogodkov, namenjenih zlasti otrokom in mladini, kjer je ravno Maribor odigral osrednjo vlogo. Organizatorjem je uspelo pritegniti vse tedanje najpomembnejše književnike, likovne in lutkovne umetnike, literarne teoretike, likovne in glasbene pedagoge ter kritike, muzikologe, skladatelje, učitelje, založnike in urednike iz vse Jugoslavije, pa tudi oficirje in nekdanje borce NOB. V obsežnem festivalskem programu so se zvrstili natečaja za literarna in glasbena dela, literarni in likovni razpis za mlade, delovni plenum oziroma strokovno posvetovanje, nastopi književnikov ter častnikov in nekdanjih borcev NOB, različne razstave, koncerti in revije pevskih zborov ter operni, dramski in lutkovni recitali, poleg tega so izdajali bilten oziroma zbornik s posvetovanja in od leta 1972 revijo *Otrok in knjiga*. Na dogodkih, ki niso potekali zgolj v Mariboru, ampak so se razširili tudi v druga jugoslovanska mesta, so sodelovali mnogi najvidnejši jugoslovanski književniki, katerih dela so pomembno vplivala na razvoj otroške in mladinske književnosti, na primer Miroslav Antić, Desanka Maksimović, Dobrica Ćosić,

Mira Alečković, Branko Ćopić. Med njimi so se festivala redno udeleževali domala vsi najpomembnejši slovenski mladinski književniki: France Bevk, Tone Seliškar, Anton Ingolič, Branka Jurca, Kajetan Kovič, Neža Maurer, Ela Peroci, Ivan Minatti, Tone Pavček, Leopold Suhodolčan, Niko Grafenauer, Nada Gaborovič, France Forstnerič, Kristina Brenk in mnogi drugi.

Sestavni del festivalskega programa so bila tudi vsakoletna strokovna srečanja oziroma plenumi. Teme, predstavljene v referatih, so bile zlasti literarne, poleg njih pa so bila zastopana še druga ustvarjalna področja, kot so likovno, glasbeno in gledališko. Prevladujoča tematika prispevkov sta bila vse do leta 1987 narodnoosvobodilni boj in revolucija, čeprav je bilo nekaj strokovnih srečanj posvečenih tudi drugim, bolj modernim vsebinam. Že leta 1967 so sodelujoči referenti razpravljali o mladinski knjižni ilustraciji, ki je bila ponovno tema srečanja leta 1976. Konec 80. let se je motivika NOB umaknila sodobnejšim vidikom literarnega in umetniškega ustvarjanja za otroke in mladino. Teme so se nanašale na sodobno mladinsko prozo, poezijo in dramatiko, na mlade v svetu ljudskega izročila, leta 1991 pa je bilo strokovno srečanje v celoti posvečeno lutkam v prostoru in času.

Od leta 1968 so za izjemne dosežke pri umetniškem ustvarjanju za otroke in mladino podeljevali posebna priznanja – plaketo partizanskega kurirja in kipec kurirčka. Prvo plaketo in kipec sta kot častna predsednika festivala dobila srbska pesnica in pisateljica Desanka Maksimović ter slovenski pisatelj France Bevk. Kipec so podeljevali do leta 1990. Leta 1991 je najvišje priznanje festivala, ki se je istega leta preimenoval v Festival *Otrok in umetnost*, postala t. i. »velika nagrada« v obliki listine.

Že ob začetku Festivala Kurirček se je utrnila zamisel o osnovanju prve jugoslovanske strokovne revije za otroško in mladinsko književnost. O pomembnosti tovrstne revije je razmišljala profesorica Alenka Glazer, ki je prva v Sloveniji od leta 1962 na Pedagoški akademiji v Mariboru predavala mladinsko književnost v luči mladinske psihologije. V reviji Borec je leta 1964 zapisala, da bi bil takšen strokovni časopis trdna osnova za preučevanje in vrednotenje mladinske književnosti, obenem pa bi učiteljem in staršem služil kot kašipot k iskanju primernih književnih del za otroke. Minilo je nekaj let, da je naposled podpredsedniku Festivala Kurirček Ignacu Kameniku, takrat tudi ravnatelju Mariborske knjižnice, leta 1970 pobudo uspelo pripeljati do uresničitve. Revija *Otrok in knjiga* je bila uradno ustanovljena 11. januarja 1971, Pionirska knjižnica Mariborske knjižnice, ki je poleg Pedagoške akademije Maribor in Festivala Kurirček soizdajala revijo, pa je postala sedež uredništva. Uredništvo so sestavljali strokovnjaki za področja književnosti, likovne umetnosti, psihologije in sociologije. Vzpostavili so sodelovanje s Pionirsko knjižnico Ljubljana, ki je leta 1977 postala soizdajateljica revije, ravnateljica knjižnice Martina Šircelj pa je bila članica uredniškega odbora. Založništvo publikacije je bilo do leta 1991 pod okriljem Založbe Obzorja, potem je postala založnica Mariborska knjižnica v sodelovanju s Pedagoško fakulteto Univerze v Mariboru.

Prva številka je zaradi težav pri pridobivanju strokovnih sodelavcev izšla z zamikom leta 1972. Do leta 1977 je izhajala kot zbornik. Po nekoliko težavnih začetkih je publikacija postajala vse bolj prepoznavna in priznana v strokovnih krogih. Iz zbornika se je preoblikovala v revijo

za vprašanja mladinske književnosti in knjižne vzgoje ter postopoma vključevala druga sorodna področja. Letno je sprva izhajala v dveh številkah, od leta 2002 pa se je pogostost izhajanja povečala na tri številke letno. Od začetka do leta 1984 je *Otroka in knjigo* urejala Darja Kramberger, nato sta bili v letih 1985–1989 urednici Alenka Glazer in Darka Tancer-Kajnih, ki je takrat vodila Službo za mlade bralce v Mariborski knjižnici. 25. številko revije je sourejal tudi literarni zgodovinar in profesor Miran Hladnik. Od leta 1990 do 2022 je bila urednica *Otroka in knjige* Darka Tancer-Kajnih, ki ji je s prizadevanjem po kvaliteti in navezovanjem mnogih novih stikov uspelo, da se je revija trdno uveljavila znotraj strokovne javnosti. Njeno delo od leta 2023 nadaljuje urednica dr. Andreja Erdlen.

Revija *Otrok in knjiga* ostaja edina vez z nekdanjim Festivalom Kurirček. V začetku 90. let 20. stoletja, ko so nastopile velike družbene spremembe, ki so vodile do osamosvojitve Slovenije in razpada do takrat skupne države Jugoslavije, je festival v duhu novega časa začel izgubljati na svojem pomenu. Ker je bilo za njegovo izvedbo na voljo vse manj finančnih sredstev, so na seji izvršnega odbora festivala 29. junija 1993 sklenili, da Kurirček po tridesetih letih zaključi svoje delo. V nekoliko drugačni obliki so ga organizirali še do leta 1999, ko so v slovenskem prostoru v ospredje stopili drugi dogodki in prireditve, namenjeni mladim.

V spomin na nekoč izjemno festivalsko dogajanje je bila 15. decembra 2023 v Pokrajinskem arhivu Maribor odprta razstava avtoric Gordane Šovegeš Lipovšek, dr. Andreje Erdlen in mag. Nine Hriberšek Vuk, posvečena šestdesetletnici Festivala Kurirček, ki je nastala v sodelovanju dveh kulturnih ustanov – Pokrajinskega arhiva Maribor

in Mariborske knjižnice. Na razstavne panoje in v vitrine je na strnjen način vtisnjeno tridesetletno festivalsko obdobje, ki je pomembno zaznamovalo kulturni prostor mnogih mest in krajev bivše domovine, še posebej Maribora, in ki je ustvarilo plodna tla za rojstvo *Otroka in knjige*, ki v slovenskem prostoru ostaja edina strokovna revija s področja otroške in mladinske književnosti, književne vzgoje in s knjigo povezanih medijev.

■ NINA HRIBERŠEK VUK

1000 UND 1 BUCH 2023

Rdeča nit **prve številke** avstrijske revije za otroško in mladinsko literaturo *1001 knjiga* iz leta 2023 je država Avstrija. Avstrija je izbrana za deželo gostiteljico na letošnjem knjižnem sejmu v Leipzigu. Ker neko deželo spoznavamo tudi skozi literaturo, je ta številka namenjena tudi obiskovalcem sejma, daje jim možnost odkrivanja Avstrije z branjem, tudi literature za otroke in mladino. Številni posamezni sodobni besedni in likovni ustvarjalci in ustvarjalke avstrijske otroške in mladinske literature, dobitniki uglednih nagrad se predstavijo sami ali pa jih spoznavamo v intervjujih. Spoznavamo tudi njihove poglede in njihov odnos do Avstrije in življenja v njej.

Poznavanje abecede vodi v svet pisanja in branja. ABC knjige in knjige za bralce začetnike, ki še vedno izhajajo v velikem številu, so obravnavane v prispevkih **druge številke**. Nekatere ABC knjige so v letu 2023 prejele avstrijsko nagrado za mladinsko literaturo, nagrado Österreichischer Kinder- und Jugendbuchpreis (ÖKJBP). Vse knjige,

nagrajene s to nagrado – tako posamezne kot kolekcija – so predstavljene s slikami njihovih naslovnih na notranji strani platnic te številke. Zaporedje prispevkov v reviji sledi abecedi črk, ki so v naslovih ali imenih avtorjev.

Heidi Lexe nam v prispevku *ABC Buchstabenfolge und literarisches Ordnungselement* (ABC zaporedje črk in literarna razvrstitev) predstavi več sodobnih ABC knjig, zabavnih in poučnih, namenjenih bralcem začetnikom.

V prispevku *Mehr Sprache(n) mit Literatur: Warum wir einen literarischen Zugang in DaF*Z brauchen* (Več jezikov z literaturo: Zakaj je potreben literarni pristop pri pouku nemščine kot tujega*drugega jezika) Hannes Schweiger utemeljuje pomembno vlogo, ki jo ima branje literature pri pouku in učenju jezika.

Strokovnjaki na področju literature, literarni in jezikovni didaktiki, Peter Conrady v prispevku *Das Erstlesebuch* (Prvo berilo) ter Erika Brinkmann in Hans Brügelmann v prispevku *Durch die Fachdidaktische Brille: Lesen lernt man durch Lesen* (Skozi strokovna didaktična očala: brati se nauči z branjem), poudarjajo, da je za bralce začetnike med drugim pomembno, da je tekst kratek, privlačen in razumljiv, čemur naj bodo prilagojene tudi ilustracije. Svoje mnenje je prispeval tudi Franz Lettner, glavni urednik revije, v prispevku *Feine Funde. Erstlesebücher ausser der Reihe* (Drobna odkritja. Abecedniki izven serije).

Franca Feil je izbrala in v prispevku *Ganz einfache Comics* (Čisto enostavni stripi) opisala deset stripov za začetniške bralke in bralce vseh starosti.

Črko **H** predstavlja ilustracija Nele Brönnner: *Pes* (Der Hund).

Ilustratorica Nele Brönnner odgovarja v prispevku *Ich mag intensive Farben* (Rada imam intenzivne barve) Franzu